

PM 2015:85 RI (Dnr 110-527/2015)

Överprövning av upphandlingsmål m.m. (SOU 2015:12)

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid den 15 juni 2015

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Överprövning av upphandlingsmål m.m.” (SOU 2015:12) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Överprövningsutredningen överlämnade den 2 mars 2015 sitt betänkande "Överprövning av upphandlingsmål m.m." till regeringen. Utredningen har haft i uppdrag att se över rättsmedlen i upphandlingslagstiftningen, dvs. möjligheten att bl.a. överpröva en upphandling, utreda frågan om s.k. temporär direktupphandling samt utreda frågor om avgifter och processkostnader i upphandlingsmål. Betänkandet innehåller författningsförslag som syftar till att öka effektiviteten i upphandlingsförfarandena. Förslagen påverkar i första hand dels företag som önskar delta i offentlig upphandling, dels upphandlande myndigheter eller enheter men också allmänheten i form av skattebetalare och avnämare samt domstolar.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, servicenämnden och Stockholm Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har avstått att svara på remissen.

Stadsledningskontoret anser att utredningens ställningstagande att ansökningsavgifter eller processkostnadsansvar inte bör införas är rimliga. Kontoret ser en rad tillämpningsproblem med den påtalandeskyldighet som utredningen föreslår. Stadsledningskontoret ser vidare positivt på att det införs en regel om att processkostnader inte utgör ersättningsgill skada samt införandet av en tidsfrist på 90 dagar för förvaltningsrätternas handläggning och ett skyndsamhetskrav i författningstexten. Avslutningsvis anser kontoret att utredningens förslag att inte förlänga fristerna för ansökan om upphandlingsskadeavgift och skadestånd är i linje med syftet att öka effektiviteten i upphandlingsförfarandena.

Servicenämnden är positiv till utredningens förslag om en tidsfrist för förvaltningsrättens handläggning av upphandlingsärenden. Nämnden anser vidare att utredningens förslag till påtalandeskyldighet är snårigt och riskerar att öka det

administrativa arbetet samtidigt som vissa bedömningar och tolkningar måste göras. Nyttan begränsas också av att domstolsprövningen av de påtalade bristerna under anbudstiden inte måste ske under denna tid.

Mina synpunkter

Det är viktigt att öka effektiviteten i upphandlingsförfarandena. De utdragna överprövningstiderna försvårar stadens försörjning av varor och tjänster samt innebär ett slöseri med våra gemensamma skattepengar och det är därför angeläget att processen kan göras kortare och mer förutsägbar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Överprövning av upphandlingsmål m.m.” (SOU 2015:12) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 20 maj 2015

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen Överprövning av upphandlingsmål m.m. (SOU 2015:12), sammanfattning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Överprövningsutredningen överlämnade den 2 mars 2015 sitt betänkande "Överprövning av upphandlingsmål m.m." till regeringen. Utredningen har haft i uppdrag att se över rättsmedlen i upphandlingslagstiftningen, dvs. möjligheten att bl.a. överpröva en upphandling, utreda frågan om s.k. temporär direktupphandling samt utreda frågor om avgifter och processkostnader i upphandlingsmål. Betänkandet innehåller författningsförslag som syftar till att öka effektiviteten i upphandlingsförfarandena. Förslagen påverkar i första hand dels företag som önskar delta i offentlig upphandling, dels upphandlande myndigheter eller enheter men också allmänheten i form av skattebetalare och avnämare samt domstolar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, servicenämnden och Stockholm Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har avstått att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 maj 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att utredningens överväganden som ligger till grund för ställningstagandet att ansökningsavgifter eller processkostnadsansvar inte bör införas är rimliga.

Stadsledningskontoret ser en rad tillämpningsproblem med den påtalandeskyldighet (mellanväg) som utredningen föreslår. Syftet är att uppmuntra till dialog mellan leverantörer och den upphandlande myndigheten. Det finns dock en risk att leverantörer gör påtalanden för säkerhets skull eftersom en underlåtenhet att göra det kan leda till att en ansökan om överprövning som tar sikte på sådana fel och brister som borde ha påtalats tidigare avslås. Detta kan komma att tynga upphandlingsprocessen på ett negativt sätt. Det är också svårförståeligt att den relevanta tidpunkten för "påtalandeskyldigheten" vid upphandlingar i flera steg sätts till när halva tiden för att lämna anbudsansökan löper ut. Det borde även för de upphandlingsförfarandena vara mer relevant att den halva tiden kopplas till anbudstiden. Det centrala dokumentet är som regel förfrågningsunderlaget och inte ansökningsinbjudan. Stadsledningskontoret ser också tillämpningsproblem när det gäller att leverantören ska visa att hon eller han anmärkt mot felet eller bristen i rätt tid. Samma sak gäller regleringen att preklusionsfristen inte ska gälla om det varit omöjligt eller orimligt svårt för leverantören att förstå ur kravet skulle komma att tillämpas eller när materialet varit så omfattande eller så komplicerat att det inte funnits möjlighet att upptäcka felet eller bristen. Stadsledningskontoret ifrågasätter om det eftersträvade syftet att effektivisera förfarandet uppnås genom förslaget.

Stadsledningskontoret välkomnar att det ska införas en tidsfrist på 90 dagar för förvaltningsrätternas handläggning och ett skyndsamhetskrav i författningstexten. Som utredningen konstaterar stannar hela upphandlingsprocessen upp vid en överprövning. De långa handläggningstiderna i domstolarna är mycket otillfredsställande eftersom de behov upphandlingarna är avsedda att möta inte kan tillgodoses. Det är också mycket bra att det nu blir möjligt att göra en förhandlad upphandling utan föregående annonsering om en

överprövning pågår längre än de angivna 90 dagarna.

Stadsledningskontoret ser vidare positivt på att det införs en regel om att processkostnader inte utgör ersättningsgill skada. Genom det skapas en balans mellan parterna eftersom en upphandlande myndighet/enhet inte kan få ersättning för sina rättegångskostnader.

Det är också positivt att en regel införs som innebär att en part i kammarrätten till stöd för sin talan får åberopa en omständighet eller bevis som inte lagts fram tidigare endast om parten gör sannolikt att omständigheten eller beviset inte har kunnat åberopas i förvaltningsrätten eller om parten haft giltig ursäkt att inte göra det. Det bör som utredningen anför leda till att upphandlingsprocessen bli effektivare.

Avslutningsvis anser stadsledningskontoret att utredningens förslag att inte förlänga fristerna för ansökan om upphandlingsskadeavgift och skadestånd är i linje med syftet att öka effektiviteten i upphandlingsförfarandena. Däremot hade det varit att föredra att regleringen av från vilken tidpunkt fristen för att väcka talan om skadestånd ska räknas hade varit densamma oavsett om det är fråga om direktivstyrda eller icke-direktivstyrda upphandlingar.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2015 följande.
Servicenämnden åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 mars 2015 har i huvudsak följande lydelse.

De utdragna överprövningstiderna försvårar stadens försörjning av varor och tjänster och det är därför angeläget att processen kan göras kortare och mer förutsägbar. Förvaltningens erfarenhet är att handläggningstiden ofta överskrider tre månader och att det därutöver ofta tillkommer tid för handläggning i högre instans.

Serviceförvaltningen är positiv till utredningens förslag om en tidsfrist för förvaltningsrättens handläggning av upphandlingsärenden. Det kan dock påpekas att också tre månaders prövningstid i förvaltningsrätten kan vara lång för såväl anbudsgivare som upphandlande myndighet. Detta särskilt i mindre upphandlingar och i upphandlingar som, av olika skäl, genomförs under tidspress (t ex upphandlingar inom tidsbegränsade projekt eller där upphandlingsbehovet inte har kunnat förutses i god tid).

Förvaltningen anser att utredningens förslag till påtalandeskyldighet är snårigt och riskerar att öka det administrativa arbetet samtidigt som vissa bedömningar och tolkningar måste göras.

Förvaltningens erfarenhet är att många anbudsgivare påbörjar det egentliga arbetet med sina anbud först när en stor del av anbudstiden redan har gått.

Det föreslagna förfaringssättet för påtalande kan uppfattas som krångligt och ologiskt. Detta inte minst för mindre anbudsgivare och mindre vana anbudsgivare, d v s varför ett fel eller en brist inte får åberopas som grund beroende på när under anbudstiden det upptäcktes. Det riskerar också att uppstå tolknings- och bedömningsfrågor kring det angivna undantaget, d v s om leverantör fick kännedom eller borde ha fått kännedom om felet först senare.

Nytan av påtalandeskyldigheten begränsas också av att domstolsprövningen av de påtalade bristerna under anbudstiden inte måste ske under denna tid. I den föreslagna strategin riskeras därför en tidsutdräkt på grund av prövning av fel och brister i det konkurrensuppsökande skedet även efter meddelat tilldelningsbeslut.